Job Cohen

Congres PvdA te Groningen

29 januari 2011

GESPROKEN WOORD GELDT

Partijgenoten, vrienden!

Soms gaat het razendsnel. Soms verandert de wereld op een manier die je absoluut niet voorzien had. Dat gebeurde de afgelopen weken in Tunesië, waar binnen de kortste keren een dictatoriaal regime in elkaar stortte. Waar goed opgeleide jongeren, met veel te weinig uitzicht op een goede toekomst, hun leven in de waagschaal stelden omdat ze zo niet verder wilden. Waar met behulp van het machtige wapen van de social media een revolutie ontstond en onmiddellijk succesvol was. En waar dat revolutionaire gevoel oversloeg naar andere landen. De straten van Cairo en van Suez. Een adembenemend schouwspel, een spontane volksopstand van mensen die vrijheid, waardigheid, kansen, invloed en eerlijkheid willen. Gewone mensen die smeken om een waardig bestaan, die vragen om steun uit Europa, om politieke steun, om morele steun. Mensen die niet op één hoop gegooid willen worden met de fundamentalisten van de Moslimbroederschap.

Het kan op 1000 manieren misgaan, maar het is de grootste kans op democratisering in de regio in meer dan veertig jaar. Ons hart gaat uit naar al die dapperen die daar met alles wat zij hebben strijden voor een beter leven, voor een fatsoenlijk bestaan in vrijheid.

Strijden voor een beter leven, dat was ook het onderwerp dat ons de afgelopen week In de Tweede Kamer bezighield. Het ging om een politietrainingsmissie voor Afghanistan. Wij geloven niet in die missie. Wij geloven niet in de NAVO-strategie, wij geloven niet dat het om een civiele missie gaat. Want de politieagenten die Nederland gaat opleiden, worden onderdeel van de oorlog, of zij dat willen of niet. Daar veranderen afspraken dat deze agenten niet bij die strijd worden ingeschakeld, helemaal niets aan. Dat is een papieren werkelijkheid, dat is Haagse werkelijkheid en geen Afghaanse werkelijkheid.

Vrienden, ook al mag je vurig hopen dat Jolande Sap gelijk zal krijgen, ik geloof er geen snars van.

Vrienden, ik sprak net over Haagse werkelijkheid. Ons kabinet praat opgewekt over Nederland sterker maken, over het huishoudboekje op orde en over grenzen stellen. Orde op zaken. Maar Mark, je kunt sommige mensen een tijdje bedonderen maar niet heel Nederland en niet voor eeuwig.

De meester en de juf weten wat je bedoelt met 'investeren in de kracht van Nederland': salaris inleveren. Van al die mensen die zulk belangrijk werk doen bij de politie, bij de reinigingsdienst.

‘Het huishoudboekje op orde brengen’?

De tweeverdieners die hun kinderen naar de creche brengen betalen - En het bonusfeest van de banken gaat door

Oneerlijk?

Dat is recht volgens Rutte,

De ouden van dagen betalen En de farmaceuten gaan verdienen

Oneerlijk?

Het openbaar vervoer en de natuur worden wegbezuinigd Maar we mogen 130

Oneerlijk?

Dat is recht volgens Rutte, maar het is krom in de echte wereld.

Dat is recht volgens Rutte. Maar het is onrecht. Onrecht in de gewone wereld van duizenden Nederlandse gezinnen. Tienduizenden mensen moeten nu bloeden voor de dromen van dit kabinet, deze club van oude jongens krentebrood die de peptalk op ons afschiet als het ballenkanon ballen op de tennisbaan. Aan het eind van de dag is het park verlaten en mogen de ballenjongens in de regen de rotzooi opruimen.

Onlangs kreeg ik een mailtje van John, maar hij had Henk kunnen heten. Hij schreef:

“Momenteel spoken er zoveel gedachten door me heen. Voorbeeld: hoe moet dat straks met mijn huishuur, water en licht, ziekenfonds en zulke dingen nog meer. Soms kan je er nachten niet van slapen.”

Hij heeft een arbeidshandicap en heeft de PVV gemaild vóór de verkiezingen om te vragen wat zij met de Wajong wilden. Er stond immers niks over in hun programma. Een antwoord in de heldere taal van de PVV: die blijft hetzelfde, want de Wajong is belangrijk voor arbeidsgehandicapten. Na de verkiezingen wéér gemaild, want hij had PVV gestemd, maar de Wajong wordt door deze partij fors aangepakt. Het antwoord? We hebben veel binnengehaald op migratie en je kunt niet alles hebben. Er past maar één conclusie, in goed Gronings: een belofte van Geert is nait zo veel weerd.

Laat Wilders ook nooit meer zeggen: afspraak is afspraak.

De 12.000 verpleegkundigen die er niet komen, weten beter, de 3.000 agenten die er niet komen, weten beter. Buschauffeurs weten beter.

Laat Wilders ook nooit meer zeggen dat hij voor gewone mensen opkomt. Voor politieagenten die nu keihard in hun portemonnee worden geraakt. Zij weten beter. Leraren weten beter. 1316 euro, weet u nog wel? Henk weet beter. Hij is gekke Henkie niet.

Laat Wilders ook nooit meer zeggen wat fatsoen is. En ik hoef niet uit te leggen waarom.

En vooral, laat Wilders ook nooit meer het woord “vrijheid” in de mond nemen. Want de vrijheid van Wilders is het verbod te zijn wie je bent, tenzij het in ZIJN wereldbeeld past. De vrijheid van Wilders is het verbod voor Sahar om in Nederland te leven. De vrijheid van Wilders is de verboden bus voor vrouwen met een hoofddoek.

Dat is geen vrijheid. Echte vrijheid is er voor iedereen.

De VVD maakte zich in de aanloop naar de verkiezingen hard voor beter onderwijs, lastenverlichting en vooral: meer werkgelegenheid. Hopeloos holle woorden.

En onrecht, vrienden, onrecht. Neem gisteren. Gisteren nam de regering van Nederland twee besluiten. We kijken even mee en zien veel tevreden heren in de Treves zaal zitten vergaderen. Er wordt gelachen. De sfeer is top. En wat zijn die twee besluiten van deze regering?

Driehonderd miljoen bezuinigen op de zorg voor kinderen, op passend onderwijs. Het betekent dat kinderen die nu met veel moeite door de school geholpen worden aan hun lot worden overgelaten. Het betekent dat klassen in onze basisscholen meer kinderen met problemen moeten opvangen met minder geld. In dit welvarende, beschaafde land besloot het kabinet om 300 miljoen te bezuinigen op de meest kwetsbare kinderen.

Wat was het tweede besluit? Een belastingverlaging voor mensen met een huis van meer dan een miljoen euro. Eerlijk waar. Een wetsvoorstel van Balkenende, Bos en de Jager, om mensen met zo'n duur huis gewoon mee te laten betalen is gisteren ingetrokken. Het bleef nog lang gezellig in die o zo beschaafde Treveszaal. Laat ik er niet omheen draaien: het zijn twee schandelijke besluiten, waar ik me diep voor zou schamen!

Dat is recht volgens Rutte, maar het is krom in de echte wereld.

Het is recht volgens Rutte, het is onrecht voor de kinderen die ons nodig hebben.

Het is rechts volgens Rutte, om je vingers bij af te likken.

Zo moet het dus niet: het moet eerlijken Het moet eerlijker met de gevolgen van de

crisis. Het moet beter met de woningmarkt. Wie de villabewoners zo opzichtig onder de kin kietelt, moet zich generen zo weinig voor jonge starters te doen. Wie weet hoe kwetsbaar de economische groei nog is, moet proberen banen te scheppen in plaats van te schrappen. Dat is ons verhaal. Daar steek ik niet lachend mijn duimen voor op, daar steek ik mijn handen voor in het vuur.

We zullen al diegenen van wie de stem te zacht klinkt, een stem geven. We zullen met al diegenen die nu zo ongenadig hard gepakt worden onze stem verheffen. We zullen vechten voor wat eerlijk is, want dat is

Nederland. Werken voor je geld, rechten en plichten, en opkomen voor mensen met pech en tegenspoed in het leven.

Deze maand verscheen een boek met het werk van Herman Wiardi Beekman, een van de grondleggers van de sociaaldemocratie en verzetsstrijder van het eerste uur. Als de sociaaldemocratie ooit een moedig man aan boord had, dan Wiardi Beekman. Die als kind van welvarende ouders een zekere toekomst opgaf voor een onzeker bestaan als links politicus. Uit overtuiging. Toen de oorlog uitbrak, toen er gekozen moest worden, aarzelde hij geen moment. Hij heeft daar de hoogste prijs voor moeten betalen. Hij zou kort voor de bevrijding in concentratiekamp Dachau overlijden.

Wiardi Beekman beschrijft hoe in Nederland een cultuur ontstond van vrijheidszin en verdraagzaamheid. Met Erasmus en Hugo de Groot.

Maar ook een land waar die vrijheid steeds op scherpslijpers veroverd moest worden. In tijden van de grootste crisis sprak Wiardi Beekman over de noodzaak om ‘onszelf te blijven’, om vast te houden aan wat Nederland groot maakte; Dat gevoel, die overtuiging hebben we in Nederland ook vandaag met elkaar gemeen: de vrijheid van opvatting, de verdraagzaamheid voor andersdenkenden, en eerlijk delen opdat er bestaanszekerheid is voor iedereen.

Onze samenleving draait immers om en op gematigdheid, onze open cultuur draait om gematigdheid. In de Nederlandse gematigde cultuur past geen onverzoenlijke

opstelling, geen scherpslijperij of zelfs vernedering van tegenstanders. Als dat gebeurt, dan zijn we, om met Wiardi Beckman te spreken, onszelf niet meer.

Dat is onnederlands.

Wij staan in die traditie wanneer we ons verzetten tegen extremisten, of die nu homo’s op scholen of hoofddoeken op straat willen verbieden.

Wij staan in die traditie wanneer we ons verzetten tegen graaiers in de private en de publieke sector, terwijl de gewone werknemers op straat komen te staan. En wij staan in die traditie wanneer wij niet willen berusten in een kloof tussen gewone mensen en de politiek. Want de politiek Is er voor gewone mensen. Wie veel macht heeft, regelt het zelf wel, die heeft de politiek niet nodig. Maar heel veel mensen hebben voor hun zekerheid, hun veiligheid, hun toekomst, de inzet van de politiek wèl nodig. In die traditie staat de sociaal-democratie.

Juist om het Nederland waar ik trots op ben in stand te houden moet het nu eerlijker. We willen niet worden zoals Amerika met zijn doorgeslagen kapitalisme en ook niet zoals China met zijn hiërarchische structuren. We willen onszelf blijven. In een wereld vol concurrentie onze eigenwaarde behouden. Jaloersmakend onszelf. Vrij en verdraagzaam.

Ons land is verrassend veerkrachtig. De meeste mensen redden het wel, ook onder soms behoorlijk lastige omstandigheden. Ze helpen ook met plezier een ander. Het gemeenschapsgevoel in Nederland is groot, veel groter dan wij ons soms realiseren. Kijk naar het WK voetbal, naar een actie voor Afrika, naar al die buurtfeesten, naar al die belangenloze hulp die dag in dag uit door al die mantelzorgers wordt verleend.

Maar die veerkracht staat wel onder druk. Dus ja, laten we het hebben over de jaren dertig, want daar gaat het veel te weinig over in de politiek. Over de jaren dertig van deze eeuw wel te verstaan, we zijn daar nog maar 19 jaar vandaan. Die komende 19 jaar wordt een cruciale periode. Erop of eronder voor Nederland en Europa in die nieuwe turbulente wereld.

In 2030 zie ik een land dat is gebouwd op vrijheid, creativiteit en durf.

Waar we de vrijheid, de creativiteit en de durf gebruiken om onze samenleving zo in te richten dat iedereen het beste uit zichzelf haalt. En zich daarbij gesteund weet door een overheid, die niet alleen kansen biedt, maar ook eisen stelt aan burgers om daarvan gebruik te maken en zich als verantwoordelijk burger op te stellen.

Een land waar ouders zich nauw verbonden voelen met de school en het onderwijs van hun kinderen. Waar het onderwijs zo is ingericht dat dubbeltjes kwartjes kunnen worden. Met radicale gelijkheid van kansen. Waar onderwijs een investering is, geen kostenpost. In óns Nederland is toegang tot kwaliteitsonderwijs niet langer een postcode-loterij.

Een land waarin iedereen een baan heeft naar zijn vermogen, waar je trots op kunt zijn, als monteur of als ondernemer, als ontwerper of als verhuizer - met een salaris dat een huis vanzelfsprekend maakt, met zeggenschap over werktijden, en met tijd voor anderen, buurt, vrienden, familie.

Een duurzaam land, waar we tijdig zijn begonnen met de opbouw van onze eigen duurzame energievoorziening. Waar we niet alleen een sterke wereldspeler zijn in duurzame technologie, maar waar we met onze eigen schone energie, onze windparken op zee, ook onafhankelijk zijn van dubieuze olieregimes.

Een sterk land, met een economie die veel groter is dan ons kleine oppervlak, maar waar op dat kleine oppervlak ook plekken zijn waar de natuur haar gang kan gaan Een land waar banken in dienst staan van de economie, van bedrijven en mensen, waar ondernemingen niet alleen winstmachines zijn, maar vooral ook samenwerkingsverbanden. In óns Nederland werken we voor mensen.

Dit Nederland van 2030, een land om trots op te zijn, vergt ook veel van onzelf. We kijken niet weg, maar benoemen. We zijn niet onverschillig, maar kritisch.

We hebben het niet alleen over onze rechten, maar ook over onze inzet en onze plichten. We denken niet in onderwijsstructuren maar aan kinderen. En we laten ons leiden door hoop , niet door angst.

Vrienden, er staat de komende weken heel veel op het spel. Niet alleen het provinciaal bestuur, maar ook de Eerste Kamer. Daar wordt bepaald of het kabinet zomaar zijn gang kan gaan, zijn plannen kan doordrukken, of

dat we ons land op ónze koers kunnen krijgen. Natuurlijk, ook wij willen de overheidsfinanciën op orde brengen. Niet door roekeloos te bezuinigen, maar door eerlijke en fatsoenlijke keuzes. Voor die keuzes mag rechts geen meerderheid in de Eerste Kamer krijgen.

Dan kunnen we echt aan de slag met die eerlijke woningmarkt. Zodat de juf, die elke dag langs de makelaarsetalage loopt, daar woningen ziet, die ze kan betalen. En dat kan.

Dat kan als we eindelijk het lef hebben om de woningmarkt echt te hervormen, en daarbij het heilige villahuisje niet te ontzien.

Dan komt er géén roekeloze bezuiniging die kwetsbare mensen van de arbeidsmarkt weghoudt. 30.000 banen voor mensen met een arbeidsbeperking staan op de tocht. Zij zijn wel de laatsten om verantwoordelijk te houden voor de crisis. Ik wil voor deze mensen juist méér kans op werk. En dat kan. Als we iedereen een beetje verantwoordelijk maken, de gemeente, het rijk en het bedrijfsleven.

En dan gaan we niet aan de gang met de marktwerking in de ouderenzorg. Zodat onze ouderen straks niet dagelijks vijf verschillende verpleegkundigen op bezoek krijgen, de een voor de steunkousen en de ander om te koken. Ik weet uit eigen ervaring hoe gekmakend ingewikkeld we de zorg in ons land hebben gemaakt. Hoe we mensen met talloze formulieren achterdochtig controleren.

Ik heb gezien wat die stopwatch betekent en ik vertel u één ding. Die stopwatch maakt persoonlijke relaties kapot. Ik heb de afgelopen jaren zelf gezien met hoeveel liefde er in de zorg gewerkt wordt. Hoe thuiszorgverpleegkundigen werken uit overtuiging, met een grote bevlogenheid. Laten we dat koesteren en niet blootstellen aan de wetten van de markt.

En ja, dan blijft het passend onderwijs passend. Zodat onze leraren in staat zijn voldoende aandacht te schenken aan kwetsbare kinderen. En dat kan. Praat met leraren, en ze vertellen je dat ze graag afzien van de prestatiebeloning die het kabinet in wil voeren, zodat zij hun werk voor deze kinderen naar eer en geweten kunnen doen.

De plek waar we vandaag zijn, de Oosterpoort, symboliseert die strijd voor een betere toekomst. Deze eerste arbeiderswijk van de stad lag ooit ingeklemd tussen spoorlijn en vuilnisbelt, tussen platteland en stad, tussen uitzichtloze armoede en nieuwe toekomst.

Deze strijd voor een betere toekomst is niet alleen een strijd van individuele Nederlanders, maar ook van onze beweging.

Vrienden, er zitten twee partijen in het kabinet met vrijheid in hun naam. De volkspartij voor vrijheid en democratie en de partij voor de vrijheid. Maar hoe vrij zijn we als studiekeus van geld afhangt, hoe vrij zijn we als kunst door winst bepaald wordt, hoe vrij zijn we als geloof tot ideologie gebombardeerd wordt, hoe vrij zijn we als de natuur tot in de marges van de samenleving wordt teruggeduwd? Echte vrijheid zit niet in je naam, maar in je daden.

Wat recht is volgens rechts, is onrecht in de huiskamers van heel veel hardwerkende Nederlanders.

Laten we voorkomen dat ons land kapot gemaakt wordt.

Laten we de wonden helen, zorgen dat we weer op een fatsoenlijke manier met ouderen en zieken omgaan.

Laten we de rechtvaardigheid terugbrengen in de verdeling van woonkansen, in kansen op werk.

Laten we de bankiers aanslaan voor hun zonden maar niet de kinderen straffen voor hun onschuld.

Laten we onze samenleving zo inrichten dat ieder individu in vrijheid het uiterste uit zich zelf kan halen terwijl we er samen beter van worden.

Laten we beseffen wie wij zijn. Wie wij werkelijk zijn. De winkelier in Oss. De Molukse verpleegkundige uit Hoofddorp. De leraar uit Tilburg. De groentehandelaar uit Amsterdam-West. De ict-er uit Utrecht met zijn autistische zoontje. Ik heb jullie de afgelopen maanden ontmoet. Ik zie jullie gezichten hier in de zaal. Met al onze verschillende achtergronden, al onze afwijkende geschiedenissen delen we met elkaar meer dan belangen en een stukje aarde. We hebben allemaal onze angsten en dromen. We willen allemaal dat onze kinderen het beter krijgen en vooral, dat ze in een land zullen wonen waar je trots op bent. Ja, laten we onszelf blijven maar laten we ook onszelf durven worden. Trotse Nederlanders in een sterk, in een prachtig, in een eerlijk land.

Dank u wel.